

Om parolen om et Europas Forente Stater

I nr. 40 av Sotsial-Demokrat((Sotsial-Demokrat – ei illegal avis som blei utgitt av Sentralkomiteen i RSDAP fra februar 1908 til januar 1917. Alt i alt kom det ut femtiåtte nummer. Avisen trykte omtrent åtti artikler og notiser av Lenin.

Sotsial-Demokrat hadde stor betydning under reaksjonsåra (1907-10), og det etterfølgende revolusjonære oppsvinget, da bolsjevikene kjempa imot likvidatorer, trotskister og oztoviser, for å bevare det illegale marxistiske partiet, for å styrke enheten i det og tilknytninga til massene.

Under første verdenskrigen spilte Sotsial-Demokrat, som var hovedorganet til bolsjevikene ei usedvanlig stor rolle når det gjaldt å propagandere parolene om krig, fred og revolusjon.)) la vi fram at en konferanse for partigruppene våre i utlandet hadde vedtatt å utsette spørsmålet om parolen «Europas forente stater», i påvente av en diskusjon i pressa om den økonomiske sida ved saka. (Lenin, «Konferansen til RSDAP-gruppene i utlandet» (1915) i Samla verk, eng. utg, 1974, bind 21, s. 158-164)

På konferansen vår fikk debatten omkring dette spørsmålet en reint politisk karakter. Noe av årsakene til dette var at oppropet fra sentralkomiteen hadde formulert denne parolen som en direkte politisk parole (den «øyeblikkelige politiske parolen ... » som det står der). Oppropet satte ikke bare fram parolen om et republikansk Europas forente stater, men understreka uttrykkelig at denne parolen er meningsløs og feilaktig «uten at de tyske, østerrikske og russiske monarkiene blir styrta på revolusjonært vis.»

Det ville være helt feilaktig å polemisere mot ei slik framlegging av spørsmålet innafor grensene for ei politisk

vurdering av denne parolen – dvs. å hevde at den tilslører eller svekker osv. parolen om en sosialistisk revolusjon. Politiske endringer som er av en ekte demokratisk type, og særlig politiske revolusjoner, kan ikke under noen omstendigheter tilsløre eller svekke parolen om en sosialistisk revolusjon. Tvert om bringer alltid slike endringer den nærmere, utvider grunnlaget for den og trekker nye deler av småborgerskapet og de halvproletariske massene med i den sosialistiske kampen. På den andre sida er politiske revolusjoner uunngåelige i løpet av den sosialistiske revolusjonen, som ikke må bli sett på som ei enkelt handling, men som en periode med stormende Politiske og økonomiske omveltninger, med svært skjerpå klassekamp, borgerkrig, revolusjoner og kontrarevolusjoner.

Men mens parolen om et republikansk Europas forente stater er helt uangripelig som en politisk parole – hvis den blir fulgt av at de tre mest reaksjonære monarkiene i Europa med russerne i spissen blir styrta på revolusjonært vis, så gjenstår ennå det svært viktige spørsmålet om det økonomiske innholdet i og betydninga av parolen sett ut fra de økonomiske vilkåra til imperialismen, dvs. kapitaleksporten oppdelinga av verden mellom de «framskredne» og «siviliserte» kolonimaktene, så er et Europas forente stater under kapitalismen enten umulig eller reaksjonært.

Kapitalen er blitt internasjonal og monopolistisk. Verden er blitt skåret i biter av en handfull stormakter, dvs. makter som har hatt lykken med seg i den store plyndringa og undertrykkinga av nasjonene. De fire stormaktene i Europa – Storbritannia, Frankrike, Russland og Tyskland, med ei samla befolkning på mellom 250 og 300 millioner, og et landområde på omtrent 7 millioner kvadratkilometer – rår over kolonier med ei befolkning på nesten 500 millioner (494.500.000) og et landområde på 64.600.000 kvadratkilometer, dvs. nesten halve jordoverflata (133. millioner kvadratkilometer utenom polarområdene). Legg de tre asiatiske statene, Kina, Tyrkia og

Persia til dette, de som nå er revet i filler av kjeltringer som fører en «frigjøringskrig», nemlig Japan, Russland, Storbritannia og Frankrike. Disse tre asiatiske statene, som kan bli kalt halvkolonier (nå er de i virkeligheten 90 prosent kolonier), har ei samla befolkning på 360 millioner og et landområde på 14,5 millioner kvadratkilometer (nesten halvannen gang så stort landområde som hele Europa).

Videre har Storbritannia, Frankrike og Tyskland investert kapital i utlandet til en verdi av ikke mindre enn 70 milliarder rubler. Jobben med å sikre «den rettmessige» profitten av denne nette summen, en profitt som overstiger 3 milliarder rubler årlig, blir utført av nasjonalkomiteene til millionærene, kjent som regjeringer. Disse rår over hærer og marineflåter og skaffer sønnene og brødrene til millionærene jobber i koloniene og halvkoloniene som visekonger, konsuler, ambassadører, embetsmenn av alle slag, prester og andre blodsugere.

Slik organiserer ei handfull stormakter plyndringa av nesten en milliard av befolkninga på jorda i epoken med den høyeste utvikla kapitalismen. Noen annen organisering er ikke mulig under kapitalismen. Gi avkall på koloniene, «innflytelsessfærene» og kapitaleksporten? Å tru at det er mulig, er det samme som å ramle ned på nivået til den sutrende prestemannen som hver søndag preker for de rike om de opphøyde prinsippene i kristendommen, og rår over dem til å gi de fattige – nå ja, om ikke millioner, så i hvert fall noen hundre rubler i året.

Et Europas forente stater under kapitalismen er det samme som overenskomster om delinga av koloniene. Men under kapitalismen fins det ikke noe annet grunnlag og ingen andre prinsipper for deling enn makt. En mangemillionær kan ikke dele «nasjonalinntekt» til et kapitalistisk land med noen på annet vis enn «i forhold til den kapitalen som er investert» (meden bonus i tillegg slik at den største kapitalen kan få mer enn sin del). Kapitalisme er privat eiendomsrett til

produksjonsmidlene og anarki i produksjonen. Å slå til lyd for ei «rettferdig» fordeling av inntektene på et slikt grunnlag, er rein proudhonisme((Proudhonisme – etter Proudhon, Pierre Joseph (1809 – 1865) – Franskmann. En av grunnleggerne av anarkismen. Hans mest kjente verk er “Hva er eiendom?” (1840) der han kom til den berømte slutninga: eiendom er tjuveri. Under revolusjonen i 1848 drev Proudhon en omfattende agitasjon for “retten til arbeid”, som han mente skulle bli virkeliggjort gjennom å opprette en særskilt bank. De økonomiske, filosofiske og politiske oppfatningene hans ga først og fremst uttrykk for det breie franske småborgerskapets reaksjon mot gjennombruddet av kapitalismen. Marx og Engels kritiserte teoriene hans skarpt, og særlig var kritikken mot de økonomiske avhandlingene hans knusende. De bl.a. Marx, Filosofiens elendighet (1847), Marx, Om Proudhon, brev til J.B. Schweitzer (1865) og Engels, Om boligspørsmålet (1872-73).

Tilhengerne av Proudhon fortsatte som en egen politisk strømning i lang tid etter hans død. Den seinere anarko-syndikalismen har ei svært nær tilknytning til Proudhons ideer.)), tåpelig spissborgerlighet. Ingen fordeling kan gjennomføres på annet vis enn «i forhold i styrke», og styrken endrer seg i løpet av den økonomiske utviklinga. Etter 1871 var tempoet i økningen av Tysklands styrke tre eller fire ganger så raskt som Frankrikes og Storbritannias, og styrken til Japan vokste omlag ti ganger så raskt som styrken til Russland. Det fins ikke, og kan ikke finnes, noen annen måte å prøve den virkelige makta til en kapitalistisk stat på, enn ved krig. Krig strir ikke mot grunnlaget for den private eiendomsretten, tvert om så er den et direkte og uunngåelig resultat av dette grunnlaget. En jamn økonomisk vekst i enkelt foretak eller enkeltstater er umulig under kapitalismen. Under kapitalismen fins det ingen andre midler til å gjenopprette likevekta som blir forstyrret med visse mellomrom, enn kriser i industrien og kriger i politikken.

Sjølvsagt er det mulig med midlertidige overenskomster mellom kapitalister og mellom stater. I denne betydninga er et Europas forente stater mulig som en overenskomst mellom de europeiske kapitalistene... men hva er formålet? Bare å undertrykke sosialismen i Europa med samla krefter og å forsvare kolonibytting mot Japan og USA med samla krefter. USA og Japan er virkelig blitt forfordelt når det gjelder den nåværende oppdelinga av koloniene, og de har vokst voldsomt mye raskere i styrke de siste femti åra enn det tilbakeliggende og monarkistiske Europa som nå er i ferd med å bli senil. Europa som helhet står for økonomisk stillstand sammenlikna med De forente stater i Amerika. På det nåværende økonomiske grunnlaget, dvs. under kapitalismen, ville et Europas forente stater bety at reaksjonen organiserte seg for å hemme utviklinga til Amerika som er raskere. Den tida da demokratiets og sosialismens sak bare blei knytta til Europa, er forbi for alltid.

Et Verdens forente stater (ikke bare for Europa) er en statsform for samling av og frihet for nasjonene som vi forbinder med sosialismen – inntil den fullstendig seieren for kommunismen avskaffer staten fullt og helt, medregna den demokratiske staten. Men som en enkelt parole, ville neppe parolen om et Verdens forente stater være riktig. For det første fordi den betyr det samme som sosialisme. For det andre fordi den kan bli tolka feilaktig til å bety at seier for sosialismen i et enkelt land er umulig, og den kan også skape feilaktige oppfatninger når det gjelder forbindelsene mellom et slikt land og de andre landa.

Ujavn økonomisk og politisk utvikling er en absolutt lov under kapitalismen. Derfor er seier for sosialismen mulig først i noen eller til og med i et enkelt kapitalistisk land. Etter å ha ekspropriert kapitalistene og organisert sin egen sosialistiske produksjon, vil det seierrike proletariatet i det landet reise seg mot resten av verden – den kapitalistiske verden. Det vil trekke de undertrykte klassene i andre land

til saka si, oppildne til oppstander mot kapitalistene i de landa, og om det er behov for det til og med nytte v pna makt mot de utbytende klassene og statene deres. Der proletariatet seierrikt har styrta borgerskapet, vil den politiske samfunnsformen være en demokratisk republikk. Den vil i stadig sterkere grad samle kreftene til proletariatet i en bestemt nasjon eller i bestemte nasjoner, i kampen mot de statene som enn  ikke er gått over til sosialismen. Det er umulig   avskaffe klassene uten at den undertrykte klassen, proletariatet, utøver diktatur. Ei fri samling av nasjoner som har sosialisme er umulig uten en mer eller mindre langvarig og hardnakka kamp fra de sosialistiske republikkene mot de tilbakeliggende statene.

Det er av disse grunnene og etter gjentatte diskusjoner på konferansen til RSDAP-gruppene ((RSDAP-gruppene – Gruppene til Det russiske sosialdemokratiske arbeiderpartiet.)) i utlandet, og etter den konferansen at redaktørene for det sentrale organet har kommet fram til at parolen om et Europas forente stater er en feilaktig parole.

– Vladimir Lenin

(Publisert i Sotsial Demokrat nr. 44, 23. august 1915)